

13 I 14 DE JUNY DE 2014

ESCOLA FEMINISTA D'ESTIU

PER A DONES QUE NO SOM COM GAL

DESOBEDIÈNCIES FEMINISTES CONTRA LES VIOLÈNCIES CORPORALS

DIVENDRES 13 JUNY

16:30h Eix 1: "Despullem masculinitats i feminitats"

DISSABTE 14 JUNY

10:30h Eix 2: "Encarem les violències simbòliques corporals"

16:30h Eix 3: "La talla 38 em té el cony cuit: les veus dels cossos no normatius"

21.00h Mini Party Cloenda

ORGANITZEN

Ca la dona
Xarxa feminista
Activistes independents

ESPAI

Al local de Ca la dona
C/Ripoll, 25
<M> L4 Jaume I

Benvingudes a l'Escola Feminista d'Estiu 2014!

Amb molta il·lusió iniciem aquesta **cinquena edició** de l'Escola Feminista d'Estiu (EFE) com a un espai d'autoformació on fer circular els sabers, coneixements i teories feministes que cadascuna vulgui aportar. Compartirem experiències amb dones que han treballat les temàtiques proposades i que ens aportaran els seus plantejaments per a situar i engrescar els debats.

Per tal que puguem partir d'unes lectures comunes i aprofundir en el debat, trobareu a continuació una presentació i un recull de textos sobre els temes que es tractaran aquest any:

Eix 1: Despullem feminitats i masculinitats

Eix 2: Encarem les violències simbòliques

Eix 3: La talla 38 em té el cony cuit. Les veus dels cossos no normatius

L'EFE és un **procés participatiu** obert a qualsevol dona feminista rebel que no sigui com cal per tal de recollir les energies feministes, les idees i les habilitats socials de totes. Us animem a difondre i a participar a l'EFE, en l'organització, els debats amb piulades, imatges i textos. Us animem a deixar **testimoni escrit de les reflexions i opinions abans, durant i després del 13 i 14 de juny**, aportant el vostres textos que seran recollits en la propera publicació de la col·lecció "Teranyina" de la Xarxa Feminista (xarxafem@xarxafeminista.org) També us animem a **reutilitzar els dossiers i materials** de les diferents edicions per tal d'expandir els debats feministes més enllà de l'àmbit de l'Escola.

Per a crear un espai de relació creatiu i còmode hem de tenir cura entre totes de:

- Fer debats inclusius i participatius
- Construir un espai feminista, plural, divers i de confiança
- Escoltar l'altra i respectar el torn de paraules
- Focalitzar les intervencions en el tema plantejat
- Seguir les indicacions de les dinamitzadores dels tallers.
- Fer intervencions breus i no monopolitzar la paraula.
- Evitar diàlegs bilaterals i fomentar el debat entre totes.

Un any més l'organització i la celebració de l'EFE no seria possible sense el suport de moltes dones que voluntàriament ofereixen el seu temps i el seu talent per continuar amb l'esperit d'autogestió i mínim cost que caracteritza l'escola. Per visibilitzar aquest esforç volem expressar el nostre sincer i afectuós agraïment:

A l'organització: Merche Alvira Latorre, Montserrat Benito Soriano, Anna Cucala Roca, Sara Cuentas Ramírez, Maria Hernández Huget, Montserrat Otero Vidal, Bàrbara Ramajo Garcia, Chari Ronda, Núria Sadurní i Balcells, Inés Sanjurjo Álvarez.

A la xarxa de suport: Nati Ayala, Ikah Balk, Betlem Cañizar Bel, Ageda Blasco, Montse Cervera Rodón, Arlene Cruz, Raquel de la Vega, Carla G. Díaz, Marta Garrich, Arianna Guglielmetto, Laura

Lázaro, Mercè Otero Vidal, Ioana Pop, Àngels Pujol Giménez, Laura Reyes, Neus Roca Cortés i Myriam Ruiz Martínez.

A la dinamització dels debats: Lucrecia Masson, Caro Novella, La Centrifugadora (<http://lacentrifugadora.org/>), Cúrcuma (<http://asscurcuma.wordpress.com/>) i Tamaia Viure Sense Violència (<http://www.tamaia.org/>)

Al grup La Tia Carmen per la seva disponibilitat per amenitzar la festa amb la seva música creativa i resistent: <http://youtu.be/hU7AkzDSkAQ>, <http://youtu.be/tz9oghk9SOc>.

A Erika Trejo les fotos per al cartell de l'EFE (podeu veure una mostra de la seva obra a "Este cuerpo es mío" <http://vimeo.com/user8846217>).

I a les companyes del Centre de Documentació de Ca la Dona, en especial, a Mercè Otero-Vidal pels cartells i a Dolors Reguant, per la selecció de documents de la genealogia del moviment feminista entorn a la lluita per l'avortament des dels seus inicis. Podreu veure els cartells en un plafó que estarà exposat a Ca la Dona durant els dies de l'Escola i el dossier el penjarem en pdf properament.

**Fem possible, un any més i entre totes,
aquest espai polític autoformatiu de sabers i pràctiques feministes!!**

L'Escola Feminista d'Estiu 2014 tindrà lloc a "Ca la Dona" (C/Ripoll, 25)

Horaris i programa

Divendres 13 de juny

16.30 h. Eix 1: Despullem les feminitats i masculinitats
Dinamitza: La Centrifugadora i Associació Cúrcuma

Dissabte 14 de juny

10.30 h. Eix 2: Encarem les violències simbòliques
Dinamitza: Tamaia. Viure Sense Violència

16.30 h. Eix 3: La talla 38 em té el cony cuit. Les veus dels cossos no normatius
Dinamitza: Lucrecia Masson i Caro Novella

21.00 h. Mini Party cloenda

EIX 1: DESPULLANT FEMINITATS I MASCULINITATS

Per tal de “despullar” aquests conceptes cal anar més enllà del que comporten aquests dos estereotips, encarnats en els binomis (femení/dona) i (masculí/home) que es presenten sempre en un format indissoluble i encapsulat dins d'un lògica binària d'oposició/ complementarietat.

Podríem dedicar-nos a valorar les diferències que hi ha hagut al llarg dels temps i dels llocs d'allò que ha estat femení i ara és masculí i viceversa; així com quantificar i qualificar objectes, cossos i pràctiques que, al llarg de la història i segons els llocs, han variat els seus significats i han estat titllats com a “masculins” en relació vinculant al concepte home i com a “femenins” en relació vinculant al concepte dona.

També podríem dedicar-nos a fer llistes interminables oposades/complementàries per tal de detectar i situar bé allò que es considera femení/masculí en una cadena binomial sense fi. Ens trobaríem amb una llarga i inabastable sèrie de models binomials referencials que mai no han aconseguit tancar entre parèntesis les realitats quotidianes i històriques dels gèneres, ja que, al llarg de la història sempre hi ha hagut dones que han posat en discussió les seves “feminitats” sigui per gust, sigui per rebel·lió, sigui per necessitat. La tasca titànica dels Feminismes ha interrogat no només els conceptes dicotòmics sinó també la gramaticalitat del gènere de les llengües amb què s'expressen¹.

Podríem repassar els recorreguts religiosos i quasi sacres d'aquestes lògiques d'oposició/complementarietat del que es considera femení/masculí i analitzar el brodat intercultural que transcendeix l'encarnació dels cossos per abastir abstraccions que postulen una cosmovisió fonamentada en la naturalització de la Heterosexualitat com a font d'equilibri energètic i força vital que mai no s'escapa a la dualitat femenina/masculina, ying/yang...

Però el que volem plantejar aquí, a l'hora de despullar feminitats i masculinitats, és aproximar-nos a les trampes heteropatriarcals que aquest debat, encarrilat sempre en dues vies (femenina/masculina), contraposades ens amaga.

Us convidem a trencar les contraposicions binàries perquè tant les feminitats com les masculinitats són eines heteropatriarcals, tecnologies del gènere que operen mitjançant pràctiques de gènere i que les feministes hem anat transformant amb els nostres discursos encarnats en els nostres cossos.

Seguint la metodologia de les altres Escoles Feministes d'Estiu us proposem la lectura base de tres textos que poden situar-nos en tres focus diferents d'aquest debat:

Amb “La feminitat construcció perversa de la masculinitat” de Norma Mogrovejo, volem proposar una mirada crítica a les feminitats i a la trajectòria inquisitiva d'alguns feminismes en relació a aquest concepte, entès com a una construcció especular de les masculinitats que dominen l'ordre heteropatriarcal i que planteja una relació corporal contradictòria: *les feministes, a la pràctica, reproduïxen els dispositius binaris i la feminitat com a model de dominació segueix intacta* (Mogrovejo, 2013:1)

Amb “Una introducció a la masculinitat femenina” de Judith Halberstam, us oferim una mirada als límits de les feminitats/masculinitats que parla de la masculinitat de les dones com a expressió contundent de la construcció cultural d'aquestes categories encarnades en cossos de dones o identificats com de dones que, en certs espais d'estricta regulació binària (com ara els serveis públics), són violentament interpel·lats.

¹ Recomanem fer una ullada a la nombrosa bibliografia que hi ha sobre aquest tema des del llibre inicial de Robin Lakoff, *Language and Women's Place* del 1975 fins als treballs a casa nostra d'Eulàlia Lledó Cunill, passant per l'obra de Dale Spender. *Man made Language*. Routledge & Kegan Paul. London, 1980

La masculinitat de les dones continua vinculant-se a un “original” de masculinitat suposadament aliè al món de les dones: *Creo que es importante y útil contextualizar un debate sobre las masculinidades femeninas y lesbianas en oposición directa a la discusión más general de la masculinidad dentro de los estudios culturales, que insiste en mantener que la masculinidad sigue siendo patrimonio de los cuerpos de los varones* (Halberstam, 2008:12)

Amb “Feminitats/Masculinitats” de Bàrbara Ramajo us volem invitar a desfer el nus que hi ha entre les identitats de gènere i les pràctiques de gènere (feminitats/masculinitats), lligat de tal manera que identitats i pràctiques de gènere es fan bescanviables. Aquesta substitució també exerceix violències de gènere en tant que *allò femení=dona/masculí=home deixa fora de la intel·ligibilitat a les dones masculines/homes femenins que s’agencien pràctiques corpòries quotidianes que com a conceptes/subjectes no els pertocuen. Al mateix temps, posen en qüestió les lògiques lineals que les vinculen i exposen la distància existent entre conceptes/subjectes/pràctiques i la ficció dels ideals de coherència.* (Ramajo, 2009:4)

Us animem a llegir els textos i els fragments que us proposem per alimentar el debat i a plantejar les vostres inquietuds feministes per tal d’enriquir-nos d’aquesta circulació de sabers feministes que entre totes compartim a cada Escola Feminista d’Estiu.

Textos:

“La feminitat construcció perversa de la masculinitat” de Norma Mogrovejo.

<http://www.caladona.org/grups/uploads/2014/04/la-femineidad-construccion-perversa-de-la-masculinidad-n-mogrovejo.doc>

“Una introducció a la masculinitat femenina” de Judith Halberstam.

<http://www.caladona.org/grups/uploads/2014/04/masculinidad-femenina-por-judith-halberstam.doc>

“Feminitats/Masculinitats” de Bàrbara Ramajo. Fragment de l’article “Normativitats identitàries desfent lògiques lineals des de les agències polítiques”.

<http://www.caladona.org/grups/?p=599>

<http://www.caladona.org/grups/uploads/2009/07/normatividades-identitarias-deshaciendo-logicas-lineales-desde-agencias-politicas.pdf>

Fragments:

Les dades que hem reunit ens indiquen que la majoria dels trets de personalitat que, a occident, considerem masculins o femenins estan units al sexe biològic de manera tan laxa com ho poden estar la vestimenta, els comportament o el pentinat assignat a cada sexe, segons les societats i l’època (...) No té sentit recórrer a altres factors (la dieta, la raça o la selecció natural) per a explicar aquestes diferències. És així que ens veiem obligades a concloure que la naturalesa humana és increïblement emmotllable i es conforma de maneres molt diferents dependent de les condicions vigents. (Margaret Mead, 1935)

Un observador del siglo XIX se asombraría por la distancia entre la imagen de una mujer decimonónica y la de una muchacha moderna. Pero el uso de pantalones, el pelo corto, la ausencia de corsé o de otros artificios

para resaltar las formas, así como la utilización optativa del maquillaje, son sólo manifestaciones externas de un cambio mucho más profundo. Las mujeres han tomado por asalto el sistema educativo y el trabajo pagado (aunque quede mucho camino para lograr una retribución justa de sus esfuerzos) pero también han adquirido el derecho a hablar por sí mismas, a ser tenidas en cuenta, a participar en la toma de decisiones que les afectan. Todos esos campos habían sido definidos anteriormente como «naturalmente» masculinos, por lo que su conquista ha implicado el desmantelamiento de los modelos de identidad previos. (Juliano, 2008:26)
<http://www.raco.cat/index.php/Asparkia/article/view/140635/191866>

La femineidad, por lo tanto, podía ser asumida y utilizada como una máscara para ocultar la posesión de la masculinidad, así como para evitar las temidas represalias que se tomarían contra ella si esto se llegara a descubrir; al igual que un ladrón vacía sus bolsillos y pide ser registrado para demostrar que no ha robado nada. El lector podrá tal vez preguntarse ahora cómo defino la femineidad o dónde trazo la línea que separa la genuina femineidad de la «máscara». Sin embargo, mi opinión es que no existe tal distinción; ya sea de manera radical o superficial, son una misma cosa. (Riviere, 1929/2007:221)
<http://www.caladona.org/grups/uploads/2007/05/La%20femineidad%20como%20m%C3%A1scara%20J%20Riviere.pdf>

El gènere és el mecanisme a través del qual es produeixen i es naturalitzen les nocions del masculí i el femení, però el gènere bé podria ser l'aparell a través del qual aquests termes es deconstrueixen i es desnaturalitzen. De fet, podria ser que el mateix aparell que tracta d'instaurar la norma, funcioni també per soscarvar aquesta mateixa instauració, de manera que sigui, d'alguna forma, incompleta per definició. (Butler, 2004/2006:70)
<http://www.caladona.org/grups/uploads/2014/02/butler-judith-deshacer-el-genero-2004-ed-paidos-2006.pdf>

La masculinidad de las mujeres fue señalada como un signo de la patologización y peligrosidad propia de las lesbianas. Existían toda una serie de características propias de las lesbianas que podían ser estudiadas, medidas y descubiertas. Con la precisa cautela, podemos afirmar que la percepción sobre la masculinidad de las mujeres ha experimentado una necesaria transformación desde los años sesenta hasta la actualidad –por ejemplo con la permisividad a ciertas formas de travestismo- pero no ha cambiado fundamentalmente la asociación entre trasgresión de normas y patología (recordemos que incluso en la avanzada Ley de cambio registral de nombre 3/2007 se demanda un diagnóstico psiquiátrico de 'Disforia de Género' como requisito) (Platero, 2008:36)
http://www.caladona.org/grups/uploads/2011/06/pdf_7_platero_2008_lesboerotismo_y_masculinidad_de_las_mujeres_en_la_espana_franquista.pdf

Tradicionalmente la masculinidad en las biomujeres se ha identificado con un espacio de fealdad que la identifica como indeseable (Halberstam, 2008). Indeseable para los varones y la heterosexualidad. Pero la masculinidad en las biomujeres también es enormemente atractiva. Terriblemente sexy. La masculinidad forma parte de espacios de deseo propios de las relaciones butch/femme o daddy/boy, de las culturas lésbicas, trans, y también BDSM. Lugares donde la masculinidad de las biomujeres, de los cuerpos trans, se erotiza y cobra significado e inteligibilidad (CFLM, 1988). La potencia de las vivencias butch/femme, libres ya de la acusación de reproducir una heterosexualidad al uso, son tremendamente liberadoras y excitantes; un espacio propio de la cultura lésbica donde reconocerse. (Platero, 2009:4)

http://www.caladona.org/grups/uploads/2010/03/la_masculinidad_de las_biomujeres-raquel-platero.pdf

Entremos en los baños de señoras. Una ley no escrita autoriza a las visitantes casuales del retrete a inspeccionar el género de cada nuevo cuerpo que decide cruzar el umbral. Una pequeña multitud de mujeres femeninas, que a menudo comparten uno o varios espejos y lavamanos, actúan como inspectoras anónimas del género femenino controlando el acceso de los nuevos visitantes a varios compartimentos privados en cada uno de los cuales se esconde, entre decoro e inmundicia, un inodoro. Aquí, el control público de la feminidad heterosexual se ejerce primero mediante la mirada, y sólo en caso de duda mediante la palabra. Cualquier ambigüedad de género (pelo excesivamente corto, falta maquillaje, una pelusilla que sombrea en forma de bigote, paso demasiado afirmativo...) exigirá un interrogatorio del usuario potencial que se verá obligado a justificar la coherencia de su elección de retrete: "Eh, usted. Se ha equivocado de baño, los de caballeros están a la derecha". (Preciado)

<http://www.caladona.org/grups/uploads/2007/05/BASURA%20Y%20GÉNERO.doc>

EIX 2: ENCAREM LES VIOLÈNCIES SIMBÒLIQUES CORPORALS

Estem cansades de les actituds reprovatòries. Estem cansades de l'estandardització dels nostres cossos, dels anuncis de dietes, de les mirades lascives, de l'assetjament al carrer, que ens obrin la porta o no ens deixin carregar les caixes més pesades. Estem cansades que ens infantilitzin, ens debilitin o ens victimitzin. Estem cansades de la vigilància constant cap al nostre cos, la nostra ment i la nostra vida. Estem cansades d'un tipus de violència que no deixa marques visibles, però que ho impregna tot, es cola per a tot arreu i subtilment ens conforma. És l'anomenada violència simbòlica que busca controlar les nostres ments, els nostres imaginaris i els nostres cossos.

La violència simbòlica és una violència invisible, a primer cop d'ull, per a les seves pròpies víctimes, ja que s'exerceix només per mitjans simbòlics a través d'imatges, mirades, missatges, gestos, silencis i discursos. Aquesta violència és capaç de reforçar i sostenir l'estructura social heteropatriarcal on certs subjectes tenen uns privilegis i altres no, i s'utilitzen mecanismes simbòlics per mantenir en posicions subordinades aquells que interessin a la pròpia estructura.

A l'Escola Feminista ens interessa la violència simbòlica que atempta contra els nostres cossos, aquella que directament busca controlar-los, vigilar-los i regir-los. Així doncs, ens interessa posar sobre la taula totes aquelles experiències quotidianes que estant intentant, sovint amb èxit, regular les nostres corporalitats.

Volem parlar de què passa quan no ens deixen carregar les capsos grosses a la feina, assumint que no podem. Volem compartir que no som dèbils i la seva insistència no ens en convencerà.

Volem parlar de com se'ns despulla amb la mirada quan entrem en un bar i de com se'ns mira amb reprovació per no tenir un aspecte canònic. Volem compartir que no som objectes, ni busquem satisfer ningú.

Ens molesten els anuncis de dietes, que ens diuen que el nostre cos no és prou prim, prou atlètic, prou jove, prou *femení* o prou el que sigui. Ens molesta encara més que no siguin només els anuncis, sinó fins i tot els/les nostres iguals, qui ens tracten d'aquesta manera. Volem proclamar que ens estimem els nostres cossos i lluitem per poder decidir sobre ells.

Lluitem per construir referents alternatius a la família patriarcal, la maternitat forçada, l'educació androcèntrica, l'heterosexualitat obligatòria, les religions misògines, la història robada, el treball sexuat, el dret sexista... Parim si volem i no ens volem sentir abocades a l'embaràs.

No ens agraden les mirades lascives que sentim cremar a la pell quan anem agafades de la mà d'una altra dona. No som el somni eròtic de ningú i reclamem el dret a poder anar tranquil·les pel carrer.

Per tot això, volem crear un diàleg sobre les diferents formes de violència simbòlica. Una violència que no és "un altre tipus de violència" com la física, psicològica o econòmica, sinó que es tracta d'un *continuum* d'actituds, gestos, patrons de conducta i creences, la conceptualització de les quals permet comprendre l'existència de l'opressió i la subordinació, tant de gènere, com de classe o raça. La violència simbòlica són els mecanismes que sostenen i perpetuen aquest maltractament. Està present en totes les altres formes de violència garantint que siguin efectives.

En aquesta sessió de l'Escola Feminista ens fixarem en la violència simbòlica que atempta contra la nostra corporalitat i que rebem en el nostre dia a dia, en la nostra quotidianitat i, contra la qual volem rebel·lar-nos individualment i conjuntament per tal de seguir transformant l'esdevenir de la nostra societat.

Textos:

Nuria Varela. "Violència simbólica". <http://nuriavarela.com/violencia-simbolica/>

Marta Plaza Velasco. "Sobre el concepto de 'violencia de género'. Violencia simbólica, lenguaje, representación". http://www.uv.es/extravio/pdf2/m_plaza.pdf

Martha Edith Chávez Lázaro. "Ensayo sobre descripción y análisis de la violencia simbólica". <http://www.slideshare.net/Marthaesocial/ensayo-violencia-simbolica>

Julia Evelyn Martínez. "Violencia simbólica contra mujeres". Revista *Pueblos*. <http://www.rebellion.org/noticia.php?id=140902>

Fragments:

La violencia simbólica contra las mujeres está constituida por la emisión de mensajes, iconos o signos que transmiten y reproducen relaciones de dominación, desigualdad y discriminación que naturalizan o justifican la subordinación y la violencia contra las mujeres en la sociedad. Son muchos los mensajes que se transmiten en este tipo de violencia, entre éstos se pueden destacar tres: 1) el desprecio y la burla por lo que son y/o hacen las mujeres; 2) el temor o desconfianza por lo que son y/o hacen las mujeres, y 3) la justificación de la subordinación femenina y/o de la violencia contra las mujeres.

Martha Edith Chávez Lázaro. "Ensayo sobre descripción y análisis de la violencia simbólica". <http://www.slideshare.net/Marthaesocial/ensayo-violencia-simbolica>

... cal realment fer-se preguntes sobre com funciona la transfòbia, sobretot la que tenim interioritzada les persones trans. Per entendre aquesta violència no n'hi ha prou amb fer estadístiques d'assassinats, suïcidis, acomiadaments improcedents o abandonament escolar (que ni tan sols es fan...). Com hem vist, es tracta d'una violència que no sempre deixa cicatrius visibles, que consisteix en invisibilitzar i presentar un món on el normal i el millor és ser un home si has nascut amb genitals masculins i ser una dona si han estat femenins.

Miquel Missé, 2012

<http://cositexualitat.uab.cat/web/wp-content/uploads/2012/09/misse-web.jpg>

La violencia simbólica es un mecanismo de coacción y actúa con el consentimiento del afectado, que a su vez desconoce el mal que está padeciendo. Como tal es el caso de la publicidad sexista, que presenta imágenes, comerciales, etc. con un contenido misógino, que ofende a la integridad de la mujer, presentando la máxima realización del capitalismo, fetichizando a la mujer....

Martha Edith Chávez Lázaro. "Ensayo sobre descripción y análisis de la violencia simbólica".

<http://www.slideshare.net/Marthaesocial/ensayo-violencia-simbolica>

El dolor, durant segles silenciats i invisible com la mateixa història de les dones, s'ha encarnat en el propi cos, capa sota capa, a través dels abusos i agressions psíquiques, físiques i sexuals ... el biaix de gènere en la investigació mèdica del dolor crònic acaba silenciant amb psicofàrmacs la queixa, el malestar, el dolor que s'incardina en el més profund dels músculs i dels ossos de les dones. Arriba un moment en què ja no hi ha

paraules per expressar el profund malestar que elles mateixes no saben entendre i és, aleshores, quan el cos comença a parlar.

Carme Valls Llobet. "El dolor capa a capa". *Mujeres y salud*. Dossier 10.

http://mys.matriz.net/mys-10/dossier/doss_10_01.html

Esta lectura de las iconografías sobre las primeras miradas de las mujeres indígenas narradas por los cronistas de indias, las actualiza el mercado de consumo y así lo étnico se convierte en un estereotipo más en el sentido de que se le atribuyen creencias generalizadas con énfasis en lo «primitivo». Los rasgos novedosos son las formas de «desborde visual» con las que son recreadas las mujeres indígenas.

María de los Ángeles Peña, "El fashion tribal representaciones de la mujer indígena en la moda, cine i video"

http://saber.ucv.ve/ojs/index.php/rev_vem/article/view/6067

Eix 3: La talla 38 em té en cony cuit. Les veus dels cossos no normatius

Com a feministes, hem cridat més d'una vegada la consigna "La talla 38 em té el cony cuit". Més enllà de ser un dels lemes amb els quals sortim al carrer, us el volem presentar com al punt d'arrencada dels discursos i les pràctiques d'uns cossos no normatius que, en el fons, no deixen de ser els que estem encarnant ara mateix totxs les que som aquí per una o altra raó.

Hem volgut començar la nostra introducció amb aquesta reflexió per a no caure en el parany de situar-nos en una posició d'espectadores alienes a les corporalitats a les quals volem donar veu, una mirada que la mateixa Lucrecia Masson denuncia des del seu article "Un rugido de ruminantes: apuntes sobre la disidència corporal desde el activismo gordo"¹.

Som conscients que la grassor, la transsexualitat, la diversitat funcional, la diversitat ètnica corporal i tantes altres definicions i identitats en relació al cos tendeixen a ser vistes com a abjectes i anormals, ja que evidencien que la majoria de cossos no poden ser encabits dins del paradigma de la "normalitat corporal". El que pretenem evidenciar és que aquesta normalitat corporal no existeix: no hi ha un cos millor, ni més bell, ni més digne, ni més mereixedor de viure que un altre.

Com a conseqüència de l'estigmatització d'aquestes corporalitats, se solen generar en tot un seguit de missatges molt centrats en l'autoacceptació i en la transformació d'algunes característiques físiques donant una resposta individualitzada a un problema de caràcter estructural fruit del sistema capitalista heteropatriarcal i racista. Aquest sistema s'ha encarregat de tipificar uns cànons corporals basats, entre altres estereotips, en l'esveltesa com a símbol de bellesa i de salut, en la veneració del cos eurocèntric blanc, en la naturalització dels paràmetres de gènere construïts socialment associant-los a un cos biològic (pre)determinat i en la generació d'eines estadístiques per mesurar les capacitats físiques i psíquiques ideals que ha d'assolir una individua per a ser considerada vàlida.

Malgrat els esforços per desposseir els cossos no normatius d'un discurs i d'unes identitats pròpies, entre totxs hem anat trobant vies perquè siguin escoltats i visibilitzats per mitjà de plantejaments i pràctiques ben diverses. Alguns beuen de fonts com l'actitud *punk* d'alguns dels manifestos més contundents fets des de l'activisme *gordo*; altres, de la crítica al paradigma psiquiàtric patologitzador que regula les identitats trans i del mèdic, que també tendeix a catalogar d'obesos els cossos grassos i d'invàlids els cossos diverfuncionals, mentre que altres són fruit de les lluites contra la racialització del cos i l'arquetip etnocèntric i colonial que es vol imposar dins de la societat.

L'alarma social generada al voltant de l'augment de l'obesitat en la població ha derivat en una tendència exagerada de l'ús d'aquest terme davant molts cossos que, només amb remuntar-nos uns segles enrere, haguessin estat l'epicentre dels cànons de bellesa corporal. Que cada època i cultura hagi construït i reconstruït aquests paràmetres d'acord amb l'auge d'uns cànons estètics que han anat esdevenint hegemònics demostra fins a quin punt són socialment construïts aquests valors; és per això que reneguem del discurs científicista i medicalitzador de les societats eurocèntriques contemporànies.

La racialització del cos és un producte colonial de classificació, subordinació i control de poblacions no europees. Aquesta racialització apel·la al discurs expert de la biologia i a la conformació d'unes formes corporals alienes als arquetips etnocèntrics i biologicistes blancs, heteronormatius i capacitistes, que han infravalorat, discriminat i catalogat aquestes corporalitats com a lletges o com a belleses exòtiques. Així, és habitual sentir dir "sudaca", "mora", "negra" per fer referència a cossos racials abjectes o "diosa de ébano" per a cossos exotitzats, tal com podeu llegir a l'article que us proposem de Zandra Pedraza "Nociones de raza y modelos de cuerpo".

Així mateix, la patologització de les identitats trans des del paradigma psiquiàtric parteix en aquest cas de la naturalització de les identitats de gènere socioconstruïdes associades a un sexe biològic (pre)determinat: com Miquel Missé assenyala a *Transsexualitats. Altres mirades possibles*², la majoria de trans han de subvertir en major o menor mesura un paper preassignat de “pacients” si decideixen qüestionar el paradigma psiquiàtric i aposten per la recerca d'una identitat corporal que defugui els binomis de gènere heteronormatius i les operacions de canvi i processos d'hormonació als quals sol anar associat.

En aquest mateix sentit, els cossos diverfuncionals com a subjectes polítics comencen a ser visibilitzats gràcies a plataformes com el *Foro de Vida Independiente y Divertad*. En aquest espai han sorgit algunes aliances específiques com la que Marita Iglesias apunta en el seu article “Las mujeres y la diversidad funcional”³ per relacionar els discursos i pràctiques feministes amb les realitats de les dones diverfuncionals, o la proposada des del projecte *Yes, we fuck* amb el col·lectiu postporno Post Op. En aquest últim es treballa per acabar amb el tòpic dels cossos diverfuncionals com a no desitjables ni desitjants.

Ara tenim l'oportunitat de treballar i reflexionar col·lectivament sobre la no normalitat dels nostres cossos, sobre la ràbia que ens desperten certs discursos i sobre el servei que fan a l'heteropatriarcat capitalista racista i etnocèntric. Ara podem centrar-nos en com bastir les nostres resistències!

Textos

Lucrecia Masson. “Un rugido de rumiantes: apuntes sobre la disidencia corporal des de el activismo gordo” (2013). Dins de *Transfeminismos: epistemes, fricciones y flujos*; compilat per Míriam Solà i Elena Urko. Col·lecció Gebara, Ed. Txalaparta.

<http://www.caladona.org/grups/uploads/2014/05/un-ruido-de-rumiantes-lucrecia-masson.pdf>

Miquel Missé. *Transsexualitats. Altres mirades possibles* (2012). Col·lecció “Textos del Cuerpo”; Meri Torras i Mireia Calafell. Ed. UOC.

<http://cositextualitat.uab.cat/?p=1632>

Marita Iglesias. “Las mujeres y la diversidad funcional” (2012). A *Foro de Vida Independiente y Divertat*.

http://www.forovidaindependiente.org/las_mujeres_y_la_diversidad_funcional

Zandra Pedraza Gómez. *Nociones de raza y modelos de cuerpo* (2008).

http://www.humanas.unal.edu.co/colantropos/documentos/nociones_de_raza_y_modelos_del_cuerpo.pdf

Propostes de material gràfic i audiovisual

Gordazine. <http://gordazine.tumblr.com/>

Haley Morris-Cafiero. <http://haleymorriscaferio.com/>

Maribel; cas de transfòbia. <http://youtu.be/2K58UnuxUbc>

Júlia. Test de la vida real; capítol 4. <http://www.youtube.com/watch?v=twT0ZkCzwf4&feature=youtu.be>

Judith Butler i Sunaura Taylor. “Examined life” <http://youtu.be/vLvftHLpo3Q>

Post Op. Xerrada prèvia a la gravació del documental "Yes, we fuck". <http://youtu.be/bZrHX8yNTY>

Fragments

En cuanto al término «diversidad funcional», en un principio me sonaba como algo postizo, como algo que decía por propia imposición pero que no me lo creía [...] Pero ahora lo que encuentro postizo es hablar de discapacidad, de minusvalías. La «diversidad funcional» es algo que se ha adherido a mi piel, a mi mente, y creo que el posicionamiento con en el propio lenguaje también forma parte de la acción política (...) La identidad aparece como un producto: el resultado de una forma de nombrarse diferente a la que se ha propuesto normativamente.

Traficantes de sueños. Cuestiones. Escribiendo juntos. Las identidades y sus usos. Cojos y precarias: haciendo vidas que importan. Cuaderno de una alianza imprescindible.

[http://ovibcn.org/wp-content/uploads/2014/01/Coixos i precaries Fent vides que importen.pdf](http://ovibcn.org/wp-content/uploads/2014/01/Coixos_i_precaries_Fent_vides_que_importen.pdf)

Es actualmente una apuesta urgente la de plantearnos una rebelión de los cuerpos. Rebelión que, necesariamente, rechaza la frontera entre el cuerpo normal y el deforme, el cuerpo saludable y enfermo, el cuerpo válido e inválido. Rebelión que debe ser planteada a partir del encuentro, la afinidad y la alianza entre estos cuerpos inapropiados e impropios. De ahí que los sistemas que nos organizan a partir de género, raza, sexualidad, normalidad corporal, salud mental o física, se vuelven edificios que es necesario derribar, y esta acción de derribo nos deberá encontrar juntas, sabiéndonos atravesadas y en constante y compleja intersección.

Lucrecia Masson, *El cuerpo como espacio de disidencia. Cuerpos inapropiados contra una sociedad que estandariza y controla, que define lo bello y lo sano.*

<https://www.diagonalperiodico.net/cuerpo/22353-cuerpo-como-espacio-disidencia.html>

Al basarse en estereotipos étnicos o raciales como criterio para el control del espacio, el perfil racial constituye una estrategia clasificatoria y normalizadora dirigida a controlar la diferencia. Como práctica, el perfil racial se estructura con base en una economía visual que distingue los cuerpos familiares de los cuerpos extraños, así como en una economía táctil a través de la cual paradas y cacheos construyen esos cuerpos extraños

Belvy Mora y Marisela Montenegro, *Fronteras internas, cuerpos marcados y experiencia fuera de lugar* 2009:11. <http://atheneadigital.net/article/viewFile/330/456>

El desig de modificació corporal de les persones trans és, sens dubte un dret que cal reivindicar. És realment molt dur viure en un cos diferent al de la gent que t'envolta, per això cal assegurar que es pugui modificar amb tractaments de la millor qualitat possible. Dit això, és important reflexionar sobre aquesta necessitat. No es tracta de parlar sobre què ens sembla que, individualment, la gent trans s'hormoni o s'operi, ja que en cap cas es qüestiona el dret a fer-ho. Es tracta, en canvi, d'entendre en quin context les persones trans han sentit la necessitat de modificar el seu cos.

Miquel Missé, *Transsexualitats. Altres mirades possibles*. Col. Textos del Cuerpo. Ed. UOC.

<http://cositextualitat.uab.cat/?p=1632>

Cuando diagnosticamos la intersexualidad a una niña y la operamos reduciendo su clítoris por considerarlo extremadamente largo a favor de su femineidad no sólo estamos vulnerando el derecho a decidir sobre su propio cuerpo cuando tenga uso de razón; también están interviniendo dispositivos de poder que funcionan frente a las amenazas de una mujer que no es como las mujeres deberían ser en un orden heteropatriarcal, una mujer que con su clítoris alargado tal vez disfrute de una sexualidad distinta con otros hombres y otras mujeres.

Itsasne Gaubeca Vidorreta. *La clitoridectomía como proceso de control.*

<http://gogaratalleres.wordpress.com/2014/05/13/la-clitoridectomia-como-proceso-de-control/>

Ante la pregunta: ¿por qué ser gorda, o vieja, o diversa funcional, o enferma (y la lista podría ser muy larga) me hace estar fuera del estándar de belleza o de normalidad corporal? ¿Qué me hace disidente de la norma? Propongo cambiar esta pregunta por otra, y he aquí el desafío político: ¿bajo qué mecanismos se construye el cuerpo normal? ¿Cuánta disciplina de normalización han soportado y soportan nuestros cuerpos? ¿Qué técnicas de domesticación y regimentación nos hacen desear ser normales y atractivas a costa de padecimientos?

Lucrecia Masson, *El cuerpo como espacio de disidencia. Cuerpos inapropiados contra una sociedad que estandariza y controla, que define lo bello y lo sano.*

<https://www.diagonalperiodico.net/cuerpo/22353-cuerpo-como-espacio-disidencia.html>

... Lugar y persona, nación y cuerpo, confluyen construyendo, por un lado, el cuerpo neutro, sin marca, el cuerpo normalizado e indistinguible de la persona que pertenece a la nación; y, por otro lado, el cuerpo marcado, el cuerpo distinto, no perteneciente. En esta economía visual, el carácter insólito, diferente, extraño de unos cuerpos se configura con relación a otros cuerpos y al espacio mismo en el que ese cuerpo se encuentra. No se trata del extraño desconocido, sino del extraño conocido, distinguible, que está lo suficientemente cerca como para ser objeto de control: la señora rumana que “tiene todos los números” para ser parada. Esta persona corresponde a un cuerpo imaginado, previamente construido, que permite su diferenciación no sólo de la mujer española neutra (otro cuerpo igualmente imaginado), es decir, de la norma somática, sino también de otros cuerpos marcados.

Belvy Mora y Marisela Montenegro, *Fronteras internas, cuerpos marcados y experiencia fuera de lugar* 2009.

<http://atheneadigital.net/article/viewFile/330/456>

Queridas gordas del mundo, ¿cuántas veces habéis oído el “es guapísima, si perdiera unos kilos...” dicho con cara de pena? Si me dieran un euro por cada vez que lo escucho, tendría la entrada de piso en la Gran Vía. Por favor, querida gente que me trata con condescendencia diciéndome que uso tallas especiales, todo me queda bien y no puedo ser guapa del todo porque soy gorda... ¿podéis tratarme normal? Ya-ya, que “normal” no existe. Que sí. Pues podríais tratarme por favor como lo hacéis con el resto de las personas que consideráis que gozan de sus plenas facultades mentales con libertad y sin coacción o manipulación externa de ningún tipo? Gracias. Que yo ya sé que ser gorda se ve como un lastre total y absoluto en esta, nuestra sociedad. Que yo también me sé las fórmulas mágicas “quemar más calorías de las que se ingieren”, “comer cinco piezas de frutas y verduras al día”, “hacer ejercicio”, “comer para nutrirnos y no por ansiedad”, y demás frases hechas de cualquier libro de cabecera de gordas de mi magnitud. Todo eso está muy bien. Pero la práctica no tiene nada que ver con nutrición, ejercicio o acelgas. Sin ánimo de despreciar a nutricionistas, dietistas y demás istas que se encargan de la comida, yo creo que cambiar conductas poco o nada soluciona el problema de raíz.

Maria Unanue, Gorda.

<http://www.pikaramagazine.com/2013/11/gorda/>

“Ser” modelo equivale a obtener el “certificado oficial” de bella que da fe de la obediencia normativa y la aceptabilidad social. Al encarnar una supuesta perfección física y una autoconfianza permanente, la imagen de las modelos y sus personas públicas nos hacen creer en la utópica posibilidad de evitar el descrédito y la abyección que amenaza a tantas mujeres que no se adecuan a las normas estéticas o de comportamiento. La noción subyacente es que dicha confianza en una misma puede lograrse a través de la conformidad a unos estándares de belleza, y que dicha conformidad se premia con una bien merecida auto-afirmación y una mejor posición social.

PatriciaSoley-Beltran, *Cuerpos ideales. Una aproximación interdisciplinaria al estudio de las modelos de moda.*

<http://www.patriciasoley.com/dasuserfiles/rte/file/cuerposideales.pdf>

Pero para el FVI no existen personas discapaces, sino sociedades incapaces de concretar, en las subjetividades de sus gentes, en los diseños de sus ciudades, en los accesos a sus recursos... El principio de igualdad. No hay personas capaces y personas discapaces, sino personas diversas. Así pues, lejos de conformarse con ese lugar de objeto victimizado al que la sociedad pretende arrojarlas, las personas con diversidad funcional esquivan la mirada social de superioridad compasiva, tolerante, condescendiente, que dice dar pero no pregunta lo que se quiere, para reivindicar y tomar, como sujetos de sus vidas, lo que es suyo: el derecho a una vida digna y autónoma. Una igualdad de hecho y de derecho.

Traficantes de sueños. *Del encuentro contado a otros. Con qué nos cruzamos...Cojos y precarias: haciendo vidas que importan. Cuaderno de una alianza imprescindible.*

http://ovibcn.org/wp-content/uploads/2014/01/Coixos_i_precaries_Fent_vides_que_importen.pdf

Las normas y su forma de organización están basadas en este modelo de «aparcamiento» de personas, sin otro futuro ni objetivo que el de sobrevivir. En estas condiciones, es prácticamente imposible llevar a cabo una vida activa (relaciones sociales, estudios, trabajo, ocio...) dentro de una residencia. Lograrlo puede depender de apoyos externos, por ejemplo, contando con personas contratadas o de un menor nivel de dependencia.

Traficantes de sueños. *Cuestiones. Escribiendo juntos. Las instituciones opresoras. Cojos y precarias: haciendo vidas que importan. Cuaderno de una alianza imprescindible.*

http://ovibcn.org/wp-content/uploads/2014/01/Coixos_i_precaries_Fent_vides_que_importen.pdf